

Onbehandeld zaaizaad als voorjaarsvoedsel

Er zijn nog maar weinig teelten waarbij gebruik gemaakt wordt van onbehandeld zaaigoed. Het aandeel zomergewassen dat in het voorjaar bij de inzaai ervan voor eetbaar zaad zou kunnen zorgen, is sowieso ook al geruime tijd erg laag (door o.m. teelt van winter- i.p.v. zomergranen). Als het al eens voorkomt, gaat het doorgaans om behandelde zaden die een coating hebben met een mix van kieming bevorderend, anti-vraat en ziekte werende stoffen. Dikwijls worden die behandelde tarwekorrels dan 'gepeld' alvorens te consumeren, of worden de bloot liggende zaden/granen pas opgegeten wanneer de coating er grotendeels afgeregend is.

Behandelde tarwekorrels aan rand van vers ingezaaid perceel. Foto: Rémar Erens

Vooraf in het voorjaar, in de periode voorafgaand aan het begin van het broedseizoen, blijkt er vaak een tekort aan geschikt voedsel. Vooral de uitgesproken zaadeters hebben het dan moeilijk. Op het einde van de winter zijn alle 'zaadvorraden' op de akkers uitgeput. Precies in deze periode ('hungry gap') zou een graantje extra een grote meerwaarde betekenen voor akkervogels. Hun conditie bij aanvang van het broedseizoen is immers (ook) een belangrijke factor in het slagen van de reproductie. De in het voorjaar ingezaaide percelen met een beheerovereenkomst voor akkervogels (BO vogelvoedselgewas) bleken afgelopen jaren steeds aantrekkelijk. Zaadeters uit het agrarisch gebied weten die percelen (waar ze vaak al de hele winter vertoefden op het overstaande graan) ook dan weer te vinden om zich tegoed te doen aan het zaaizaad.

In het 3^e jaar van een BO vogelvoedselgewas, wanneer er doorgaans een groenbemester gezet

Mix van zwarte haver (smal, donkergekleurde graankorrel) en bladrammenas (bruinrood, rond en oliehoudend zaad), net na de inzaai. Foto: R. Erens

wordt, blijkt de (recent tot stand gekomen) mix van zaaizaad van bladrammenas (*Raphanus sativus subsp. oleiferus*) en zwarte haver (*Avena strigosa*) wel in trek bij akkervogels. Bijvoorbeeld op de hoeken van de percelen waar het zaad/graan niet volledig in de grond gezaaid is, zijn ze dan nog beschikbaar voor akkervogels. In tegenstelling tot het behandeld zaaigoed dat doorgaans gebuikt wordt, zijn dit beiden onbehandelde zaden/granen waar onder meer grauwe gorzen (*Miliaria calandra*) op afkomen. Dubbele winst voor de zaadeters; voedselaanbod bij de inzaai van die teelt én voedsel gedurende de winter wanneer de teelt vrucht draagt en blijft overstaan.

Eén van de weinige reguliere teelten met onbehandeld zaaizaad, is de teelt van vlas (*Linum usitatissimum*). Deze oliehoudende zaden worden in vrij grote concentraties (veel zaden per oppervlakte) rechtstreeks in de grond gezaaid. Dit levert vooral voor een uitgesproken zaadeter als de Kneu (*Carduelis cannabina*) een aanvullende voedselbron op.

Foeragerende Kneu's op akker met kiemende vlas. Foto: Chris Richerzhagen

(Tekst: Werkgroep Grauwe Gors – R. Erens)